

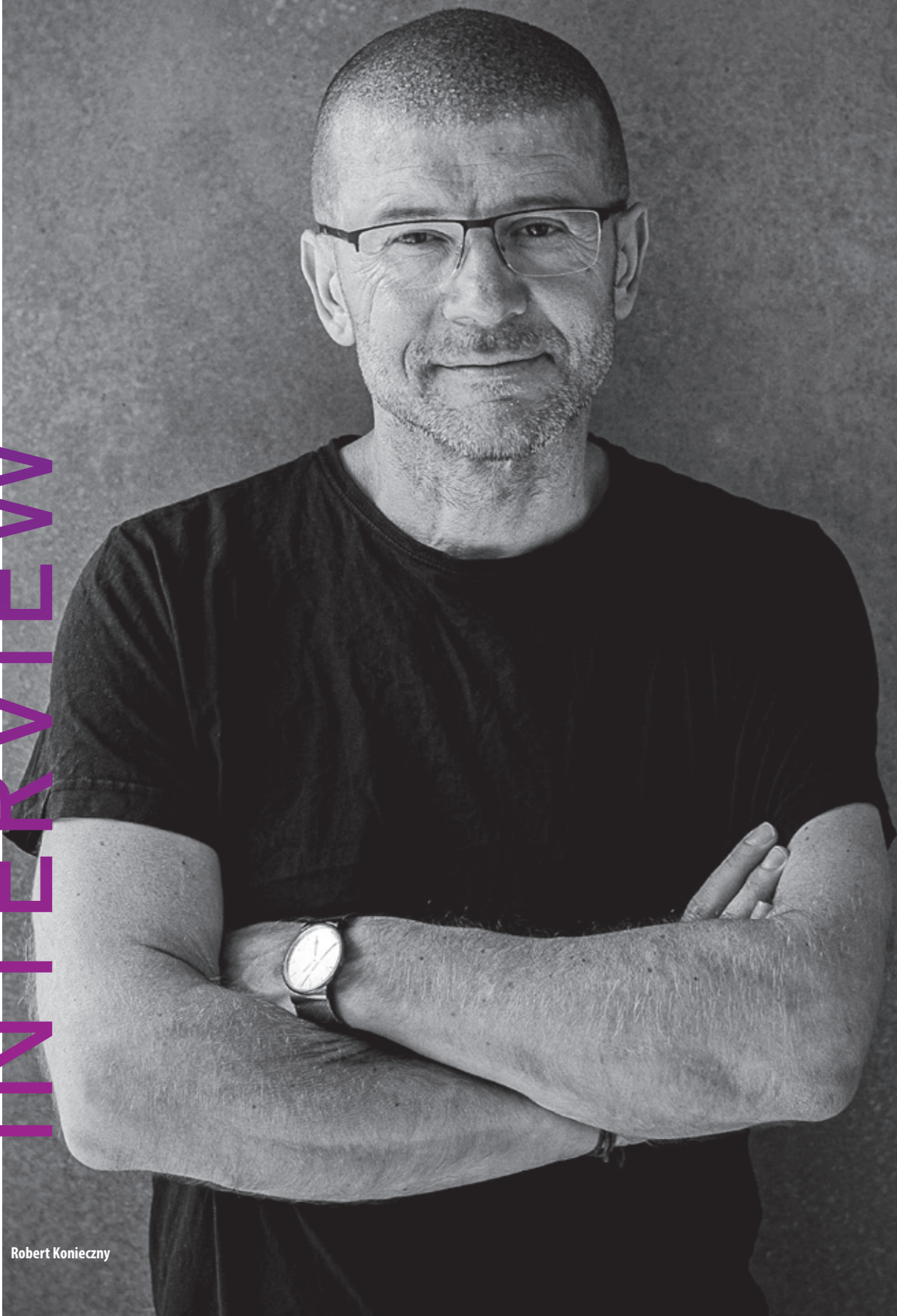
Let's talk about art

07.

Porozmawiajmy o sztuce

LIGHT
SHAPE
ARTROBERT
KONIECZNY

INTERVIEW

Robert Konieczny

LIGHT SHAPE ART is the main motto of the campaign that you are the face of. Do you find these three words particularly important in your daily work and life?

If they didn't, the campaign wouldn't be called like that (laugh). And more seriously, these three elements have a huge impact on what I do. LIGHT is an indispensable element in my work, which can be seen in my and our projects that we create at KWK Promes. This is an extremely important aspect without which I cannot imagine a decent, cool building. Confirmation of these words is my Ark, my own house. The motif of light is strongly present there since the house takes full advantage of it and has an abundance of natural light.

From what you say, light is the starting point, the key to creating an outstanding architecture.

Yes, although it took some time for the clients to understand it. These people had to be persuaded to open up more, to come into contact with the outside and with the surroundings. It was a difficult task, because having no ready-made projects, one had to use examples that they found a little bit abstract. As you can see, it wasn't easy to convince them to the architect's vision of space, having only sketches or photos. Fortunately, more and more people are open to architecture and expect the same from it as I do.

And how exactly does light affect the shape of a building? It is quite an illegible, difficult connection for an ordinary mortal.

The house is still associated with the traditional composition of foundations, walls and roof. How can light create a shape? We have creative approach in designing. I'm a conceptualist. What does it mean? Conceptualism is a way of design based on the fact that we start with looking for something elusive. An overarching idea, strong concept that is the answer to all challenges, questions or doubts concerning the design issue. It is incredibly difficult to find

such a motif, although it seems trivially simple. But when we have it, when we finally come up with an idea, the project falls into place on its own. Naturally, it doesn't mean that your work is over. Then comes long, customary process of refining this project, its functions, space and shape. We strive to subtract unnecessary things, which in the case concerned have no value in space. We focus on such elements that must be heard in this space. At the end, the shape must be absolutely clean, bright and clear to make the project sound good, functional and timeless. And this is at the same time art, that is another element of our triad.

Not all architects approach their work in this way. Creative inspiration with light, interpretation of the shape as art is quite original, not to say unreal approach to the project in general.

I'm not the right person to judge others. We approach the topic and the implementation of a given concept in this way, and not differently. Maybe that is why I'll answer very generally. Architecture is sometimes also an art, it's not only a simple construction process, arranging walls, functions etc. The outcome is sometimes the purest art and we wish there were as many such examples in architecture as possible. Unusual, yet subtle and modern shapes are a pretext for creating new trends, make us have more pleasure in using the space. What's more, we're getting better on many levels when architecture is next to us.

Are beauty and power of architecture the reasons why you became the ambassador of the FAKRO INNOVIEW brand?

I was intrigued by this proposal, but it doesn't mean I took it right away. I've been thinking about it for a long time as I have to be convinced about everything I do in my life, it has to make sense as it's not always only about money. I travelled to Nowy Sącz with many questions in my head, but also with curiosity. In my work I am constantly looking

for new solutions, innovation, I want to develop and I wanted to find out if FAKRO has similar philosophy. It so happened that I was late for this meeting and almost immediately, because of the delay, I was led to the R&D department. I didn't have to visit the whole plant as I immediately came across the place where new things are done, and that's what interests me the most. Actually, at that moment I had no more questions as I saw that FAKRO is heading in the same

I SAW THAT FAKRO IS HEADING IN THE SAME DIRECTION, IT FOCUSES ON MODERN, BUT VERY PRAGMATIC SOLUTIONS THAT DO NOT LOSE THEIR AESTHETIC AND FUNCTIONAL VALUES.

direction, it focuses on modern, but very pragmatic solutions that do not lose their aesthetic and functional values. Solutions such as INNOVIEW, which are of good quality, look designer and at the same time fit perfectly into the context of space. The second thing I liked (I always like it) is that the company is in constant contact with the world and it does not close in its laboratories. It's open to cooperation in various forms, makes its presence in well-known magazines or on good Internet portals. As an interesting fact, I can tell that one of my colleagues from KWK was the winner of the competition for young architects organized by FAKRO. And it was a number of factors that led me to say yes to this cooperation. Its framework is as follows: we have one direction, this direction is development, that is, showing where we should go, but also paying attention to what is good, what is bad and accidental, having to chance to work well in the building structure.

And which of your projects, projects from your studio, most often refer to the motto LIGHT SHAPE ART?

Basically, all of them (laugh). Because I'm old enough and... have a short memory, I can think of the latest things. I mean now the Quadrant House project. This is an example of the building that goes perfectly well with our leitmotif. It's a house that is looking for and reacting to the sun. Absolutely pure form, a shape brought to perfection not only in terms of design, but also concerning its realization (if you see it live, because when you look at pictures, you think they are renderings, pictures reflect the look of this house only in 30%, that's why you have to see it and touch).

You said that this house reacts to the sun. Could you develop this thought?

The idea of the house's changeability and its interaction with the sun

came from investors. They talked about it a lot in the pre-design phase. After everything I learned from them, an idea appeared in my head. As they mentioned something about the quadrant, I decided – in a nutshell, that the operation of this house would be inspired by this quadrant, namely the old quadrant-shaped device used to measure the position of stars. Hence the name of this project – the Quadrant House. And practically, if we look at the projection carefully, then between the two wings of this house, where the living room and SPA are situated, there is a private garden in which a part of the building is "riding", thus referring to the operation of this instrument. The house follows the sun, its rhythm and, depending on the season, it regulates the amount of sunlight in spaces without losing the view outside. There are many such functions thanks to this mobility. This makes the residents feel comfortable inside. They wanted to cut off from all this grey reality and they got it.

So you are once again ahead of the future. But let's get back to mundane issues, actually technical ones. What is the function of the window for you as an architect? What is its role in architecture?

I find it as a life-giving element in a building. The project with properly arranged windows and view frames makes you feel like you are on the best plot of the world, because these life-giving frames, perfectly directed views make you feel that way. Apart from what I have already mentioned, a building that is well thought-out and designed, changes forever the place where it stands and changes us, makes us simply enjoy living in it. And we don't have to deal with real art everyday in the form of paintings, photographs or installation arts. These frames give us all this sometimes even in a better form, because what happens outside the window is changing, there is an infinite number of scenarios.

You have created an architectural manifesto with FAKRO. How it should be perceived by a person who wants to build a house and create a perfect place on earth?

It's all clear in here. On the one hand, I have already mentioned that timeless but not oversized construction can create reality. However, this is still happening too slowly, which I regret as we still lack this positive space. On the other hand, we should design for people, taking inspiration from what surrounds us. Not blindly, mindlessly copying Western patterns, but doing our things. Sometimes cool, it may happen that innovative, but it is important that they stay in relation to the context. It should be pointed out that this innovation, the search for something new, does not cause any discrepancy between

a common-sense approach to architecture and wise, solid construction, both in terms of materials and in a sense of longevity. These things must be functional, quite flexible and in some way ahead of their time. This time is running out so quickly, technological progress is so fast that you have to open your mind and head for the design process, and find inside such a window on the world. Remember that the future is ahead of us.

How could you describe, in relation to what you said, the architectural image in Poland when compared to the beginning of your professional career?

My perception of the world of architecture is very sharp, and this is because I'm very demanding both for myself and for others. Once, when I was a big boy, but probably not yet an architect, I was very ambitious and told myself that I want to race with the whole world, even if this world does not know about it. However, I was aware that when we and our foreign colleagues have a pencil and a piece of paper in hand, our chances are equal and we are at exactly the same moment. And we can race with them only with the quality of ideas. Unfortunately, these ideas are often, as I mentioned, copies of Western patterns. From my point of view, architecture in Poland seems to get better and better, the awareness is supposed to grow, there are more and more examples of good architecture, but it should be asked loudly: how many innovative projects are there that bring value and which are an impulse for further development? There are none or you can count them on the fingers of one hand. And this is my perspective of seeing, looking at Polish architecture. At the same time, I regret that although we transfer good examples to our side, we do nothing more than that, it brings nothing, there is no freshness, a different look, other solutions. And I would also like us to be creators, authors of space. Why isn't that so? These are cultural pasts, with these complexes with have been entering from generation to generation, we have no faith in our own

capabilities. Education is also at an embarrassingly low level, because it teaches about this recreation and repeats negative motives. Nothing is done to overcome it. In Poland, we cannot even talk about criticism of architecture, such an issue does not exist at all. Is there nothing to criticise? I don't know. Let me give you an example. I was a member of the jury of the competition that was supposed to select innovations in Polish architecture. The winner was Oskar Zięta, an artist creating on the border of art and architecture, having his own niche, but then there was... emptiness, nothing at all. We were not able to choose anything. To sum up, that's what I miss. I miss ambitious, great, courageous architects who would be able to set trends, new proposals, who would bring a new quality into our architecture. And so we are still lag far behind the rest of Europe.

You and your studio are known and recognized all over the world. You have many opportunities to exchange your experience with architects of international fame. How do they perceive Polish architecture?

I can answer this question from the perspective of my own observations. And it is so that the eyes of the architectural world are not turned to Poland, not on the countries behind the former Iron Curtain at all. Strong and dynamic global architecture in the opinion of the greats of this world cannot come from Poland, although there are interesting, sublime projects, but we must show them to the world. We have to learn to talk about them and not be afraid of brutal verification that may take place from time to time. So it appears that the truth about Polish architectural thought lies somewhere in the middle. ■

**ŚWIATŁO
BRYŁA
SZTUKA**

**LIGHT
SHAPE
ART**

Robert Konieczny

ŚWIATŁO BRYŁA SZTUKA

ROBERT KONIECZNY

„ŚWIATŁO BRYŁA SZTUKA” to hasło przewodnie kampanii, której jesteś twarzą. Czy te trzy słowa są dla Ciebie szczególnie ważne w codziennej pracy, w życiu?

Gdyby nie miały, to kampania by się tak nie nazywała (śmiech). A tak poważnie te trzy elementy mają ogromny wpływ na to, co robię. ŚWIATŁO to nierozłączny element w mojej pracy, który widać w moich i naszych projektach, które tworzymy w KWK Promes. Jest to niezwykle ważny aspekt, bez którego nie wyobrażam sobie porządnego, fajnego budynku. Potwierdzeniem tego jest moja Arka, mój własny dom. Tam motyw światła jest mocno obecny, czerpie z niego pełną piersią, jest nim przepelniony.

Z tego, co mówisz, światło jest punktem wyjścia, kluczem do tego, aby wykreować nieprzeciętną architekturę.

Tak, choć zrozumienie tego przez klientów zajęło trochę czasu. Ludzi trzeba było przekonywać do większych otwarć, do kontaktu z zewnątrz, z otoczeniem. Było to trudne zadanie, ponieważ nie mając gotowych realizacji, trzeba było posługiwać się przykładami trochę dla nich abstrakcyjnymi, przekonywać ich do swojej wizji przestrzeni, mając do dyspozycji tylko szkice czy zdjęcia. Na szczęście, coraz więcej ludzi otwiera się na architekturę i oczekuje od niej tego samego, co ja.

A jak konkretnie światło wpływa na bryłę budynku? To dla zwykłego śmiertelnika dosyć nieczytelne, trudne połączenie. Dom kojarzy się jeszcze z tradycyjną kompozycją fundamentów, ścian i dachu. Dla inwestora wpływ światła na bryłę budynku nadal pozostaje nieczytelny, trudnym połączeniem. Jak światło może kreować bryłę?

W naszym projektowaniu podchodzimy do tego twórczo. Ja jestem konceptualistą. Co to znaczy? Konceptualizm to taki sposób projektowania, który polega na tym, że na początku szukamy czegoś nie-

uchwytnego. Nadrzędnej idei, mocnego pomysłu, który jest odpowiedzią na wszystkie wyzwania, pytania czy wątpliwości dotyczące zagadnienia projektowego. Znalezienie takiego motywu – choć wydaje się banalnie proste – jest niewiarygodnie trudne. Ale kiedy już to mamy, kiedy na to wpadniemy, to projekt zaczyna właściwie układać nam się sam. Oczywiście nie oznacza to, że w tym momencie twoja praca się kończy. Potem następuje długi, zwyczajowy proces szlifowania tego projektu, jego funkcji, przestrzeni, bryły. My dążymy do tego, aby odejmować rzeczy zbędne, które w danym przypadku nie mają wartości w przestrzeni, stawiamy na takie elementy, które muszą w tej przestrzeni wybrzmieć. Bryła musi być na koniec absolutnie czysta, jasna i klarowna, żeby ten projekt dobrze wybrzmiewał, funkcjonował i był ponadczasowy. I to jest jednocześnie sztuka, czyli kolejny element naszej triady.

Nie wszyscy architekci tak właśnie podchodzą do swojej pracy. Twórcza inspiracja światłem, interpretacja bryły jako sztuki, to dosyć niebanalne, żeby nie powiedzieć mało realne, podejście do projektu w ogóle.

Nie mnie oceniać innych, my tak, a nie inaczej podchodzimy do tematu, do realizacji danego konceptu. Może dlatego odpowiem bardzo ogólnie. Architektura bywa też czasem sztuką, to nie jest tylko proste budowanie, układanie ścian, funkcji itd. Czasami to, co powstaje jest najczystsza sztuką i życzymy sobie tego, aby takich przykładów w architekturze było jak najwięcej. Nietypowe, a jednocześnie subtelne i nowoczesne formy brył są pretekstem do kreowania nowych tendencji, sprawiają, że mamy większą przyjemność korzystania z przestrzeni. Co więcej, stajemy się lepsi i to na wielu poziomach, gdy taka architektura jest obok nas.

Czy piękno i moc architektury to powody, dla których zostałeś ambasadorem marki FAKRO INNOVIEW?

Propozycja ta zaintrygowała mnie, co nie znaczy, że przyjąłem ją od razu. Długo się nad nią zastanawiałem, bo do wszystkiego, co robię w życiu muszę być przekonany, to musi mieć sens, liczą się nie tylko pieniądze. Do Nowego Sącza jechałem z licznymi pytaniami, ale i ciekawością. W mojej pracy nieustannie szukam nowych rozwiązań, innowacyjności, chcę się rozwijać i chciałem dowiedzieć się, czy FAKRO myśli podobnie. Tak się złożyło, że spóźniłem się na to

ZOBACZYŁEM, ŻE FAKRO ZMIERZA W TĘ SAMĄ STRONĘ, STAWIA NA NOWOCZESNE, ALE BARDZO PRAGMATYCZNE ROZWIĄZANIA, KTÓRE NIE TRACĄ WALORÓW ESTETYCZNYCH I UŻYTKOWYCH.

spotkanie i niemalże od razu, z racji tego spóźnienia, zaprowadzono mnie do działu innowacji. Nie musiałem zwiedzać całego zakładu, od razu trafiłem tam, gdzie robi się nowe rzeczy, a to najbardziej mnie interesuje. Właściwie w tym momencie nie miałem już żadnych pytań, zobaczyłem, że FAKRO zmierza w tę samą stronę, stawia na nowoczesne, ale bardzo pragmatyczne rozwiązania, które nie tracą walorów estetycznych i użytkowych. Rozwiązania, takie jak INNOVIEW, które są dobre jakościowo, wyglądają designersko i jednocześnie doskonale wpisują się w kontekst przestrzeni. Druga rzecz, która mi się spodobała (to zawsze mi się niezmiennie podoba), że firma jest w ciągłym kontakcie ze światem, nie zamyka się w swoich laboratoriach. Jest otwarta na współpracę w różnych odmianach, zaznacza swoją obecność czy to w znanych magazynach czy na dobrych portalach internetowych. Jako ciekawostkę powiem, że jeden z moich kolegów z KWK był laureatem organizowanego przez FAKRO konkursu dla architektów. I to był szereg takich czynników, które spowodowały, że powiedziałem „tak” tej współpracy. Jej ramy zostały ujęte w następujący sposób: mamy jeden kierunek, tym kierunkiem jest rozwój, czyli pokazywanie tego, gdzie powinniśmy iść, ale też zwracanie uwagi na to, co jest dobre, a co złe i przypadkowe, nie mające szans sprawdzić się w tkance budynku.

A który z Twoich projektów z Waszej pracowni, najbardziej nawiązuje do hasła ŚWIATŁO BRYŁA SZTUKA?

W zasadzie to każdy (znów uśmiech). Ale z racji tego, że mam już swoje lata i... krótką pamięć, to od razu przychodzą mi do głowy takie rzeczy, które są najbardziej świeże. Mam teraz na myśli projekt Domu Kwadrantowego. To przykład budynku, który idealnie pasuje do naszego leitmotiwu. To dom, który poszukuje i reaguje na słońce. Czysta absolutnie forma, bryła doprowadzona do perfekcji nie tylko w sensie projektowym, ale i wykonawczym (jeżeli widzi się go na

żywo, bo jak człowiek patrzy na zdjęcie, to myśli, że są to rendery, zdjęcie oddaje wygląd tego domu jedynie w 30 procentach, dlatego trzeba to zobaczyć, dotknąć).

Powiedziałeś, że ten dom reaguje na słońce. Mógłbyś rozwinąć tę myśl?

Pomysł zmienności domu, jego interakcji ze słońcem wyszedł od inwestorów. Mówili o tym dużo jeszcze w fazie przedprojektowej. Po tym wszystkim, czego się od nich dowiedziałem, przyszedł mi do głowy pewien pomysł. Jako że wspominali coś o kwadrancie, postanowiłem – tak w dużym skrócie – że działanie tego domu będzie inspirowane tym kwadrantem, czyli dawnym przyrządem w kształcie ćwiartki okręgu, służącym do mierzenia pozycji gwiazd. Stąd też nazwa tego

projektu – Dom Kwadrantowy. I praktycznie, jeśli dokładnie spojrzymy na rzut, to pomiędzy dwoma skrzydłami tego domu, gdzie jest salon i SPA, znajduje się taki prywatny ogród, gdzie „jeździ sobie” fragment budynku, nawiązując w ten sposób do działania tego przyrządu. Dom wędruje za słońcem, podąża za jego rytmem i w zależności od pory roku reguluje ilość promieni słonecznych w przestrzeniach, bez straty widoku na zewnątrz. Takich funkcji, które daje ta mobilność, jest sporo. To sprawia, że mieszkańcy czują się w tym domu dobrze. Chcieli odciąć się od tej całej szarej rzeczywistości, i to dostali.

Czyli po raz kolejny wyprzedziłeś przyszłość. Ale wróćmy do spraw przyziemnych, a właściwie technicznych. Jaką funkcję dla Ciebie jako architekta pełni okno? Jaka jest jego rola w architekturze?

Dla mnie jest to element życiodajny w budynku. Projekt, który ma odpowiednio poukładane okna, kadry widokowe, sprawia, że w tym obiekcie czujesz się, jakbyś był na najlepszej działce świata, bo te życiodajne kadry, idealnie wyczelowane widoki, powodują, że tak to odbierasz. Poza tym, o czym już wspominałem, budynek, który jest dobrze wymyślony i zaprojektowany, zmienia na dobre miejsce, w którym stoi i zmienia nas, powoduje, że po prostu fajnie nam się w nim żyje. I nie musimy na co dzień obcować z prawdziwą sztuką, w postaci obrazów, zdjęć czy instalacji. Te kadry dają nam to wszystko czasem nawet w lepszej postaci, bo to, co się dzieje za oknem, zmienia się, tu scenariusz jest nieskończona liczba.

Stworzyłeś z firmą FAKRO manifest architektoniczny. Jak powinna odbierać go osoba, która chce wybudować dom, stworzyć swoje idealne miejsce na ziemi?

Tu wszystko jest jasne. Z jednej strony mówiłem już, ponadczasowe, ale nie przeskalowane budownictwo może kreować rzeczywistość.

Wciąż jednak, nad czym ubolewam, dzieje się to zbyt wolno, tej pozytywnej przestrzeni w dalszym ciągu u nas brakuje. Z drugiej strony, powinniśmy projektować dla ludzi, czerpiąc z tego, co nas otacza. Nie ślepo, bezmyślnie kopiując wzorce z zachodu, tylko robić nasze rzeczy. Czasami fajne, może się zdarzyć, że innowacyjne, ważne, aby pozostawało w relacji z kontekstem. Trzeba zaznaczyć, że ta innowacyjność, poszukiwanie czegoś nowego wcale nie powoduje rozdźwięku między zdroworozsądkowym podejściem do architektury, a mądrym, solidnym budowaniem, i to zarówno w sensie materiałowym, jak i w pewnym sensie długowieczności. Te rzeczy muszą być funkcjonalne, w miarę elastyczne i niejako wyprzedzać czas. Ten czas tak szybko ucieka, postęp technologiczny jest tak szybki, że trzeba otworzyć przy projektowaniu umysł, znaleźć w sobie takie okno na świat. Pamiętać, że przed nami jest przyszłość.

Jak w związku z tym, co powiedziałeś, prezentuje się w takim razie obraz architektoniczny w Polsce, porównując go do początku Twojej kariery zawodowej?

Moje postrzeganie świata architektury jest bardzo ostre, a to dlatego, że jestem bardzo wymagający i względem siebie, i względem innych. Kiedyś, kiedy byłem dużym chłopcem, ale chyba jeszcze nie architektem, byłem bardzo ambitny i powiedziałem sobie, że chcę się ścigać z całym światem nawet, jeśli ten świat o tym nie wie. Ale miałem świadomość, że kiedy my i moi koledzy z zagranicy mamy w tym samym czasie w ręku ołówek i kartkę papieru, to nasze szanse są równe, jesteśmy dokładnie w tym samym momencie. I tylko jakością pomysłów, możemy się z nimi ścigać. Niestety, pomysły te często, o czym wspominałem są kopią zachodnich wzorów. Z mojego punktu widzenia architektura w Polsce niby ma się coraz lepiej, niby świadomość rośnie, tych przykładów dobrej architektury jest coraz więcej, ale - o to trzeba głośno zapytać - ile jest projektów innowacyjnych, takich które wnoszą jakąś wartość, są impulsem do dalszego rozwoju? W ogóle nie ma, ewentualnie można policzyć na palcach jednej ręki. I to jest ta moja perspektywa widzenia, patrzenia na polską architekturę. Jednocześnie boleję

nad tym, że wprawdzie przenosimy na nasz grunt dobre przykłady, ale nic ponad to, nic to za sobą nie niesie, nie ma pewnej świeżości, innego spojrzenia, innych rozwiązań. A marzyłoby mi się, żebyśmy byli też kreatorami, twórcami przestrzeni. Czemu tak nie jest? To są zaszczości kulturowe, z tymi kompleksami wchodzimy z pokolenia na pokolenie, nie mamy wiary we własne możliwości. Szkolnictwo też jest na żenująco niskim poziomie, bo uczy się tego odtwórstwa, powtarza negatywne motywy. Nie robi się nic, aby to przezwyciężyć. W Polsce nie możemy nawet mówić o krytyce architektury, takie zagadnienie w ogóle nie funkcjonuje, czyżby nie ma czego krytykować? Nie wiem. Posłużę się pewnym przykładem. Kiedyś byłem w jury konkursu, który miał wytypować innowacje w polskiej architekturze. Wygrał Oskar Zięta, artysta tworzący na pograniczu sztuki i architektury, mający swoją niszę, ale potem była... pustka, zupełnie nic. Nie byliśmy w stanie wybrać niczego. Reasumując, tego mi brakuje. Brakuje mi ambitnych, świetnych, odważnych architektów, którzy byliby w stanie wyznaczać trendy, nowe propozycje, którzy wniesliby nową jakość w tę naszą architekturę. A tak wciąż jesteśmy w ogonie Europy.

Twoja pracownia i Ty jesteście znani i doceniani na świecie. Masz wiele okazji, aby wymieniać się swoimi doświadczeniami z międzynarodowymi sławami architektury. Jak oni postrzegają naszą rodzimą architekturę?

Mogę odpowiedzieć na to pytanie z perspektywy swoich własnych spostrzeżeń. I to jest tak, że oczy architektonicznego świata nie są zwrócone na Polskę, w ogóle na kraje zza żelaznej kurtyny. Mocna, dynamiczna, globalna architektura w opinii wielkich tego świata nie może pochodzić z Polski, choć zdarzają się ciekawe, wysublimowane projekty. Trzeba jednak pokazać je światu. Trzeba nauczyć się o nich mówić i nie bać się przy tym brutalnej czasem weryfikacji. Wychodzi więc na to, że ta prawda o polskiej myśli architektonicznej leży gdzieś pośrodku. ■